

Η επιστροφή στη δραχμή θα συνιστούσε καταστροφή

**Κωνσταντίνος Γάτσιος
Δημότης Α. Ιωάννου**

Οι υπογράφωντες σπεύδουν εκ προοιμίου να δηλώσουν ότι δεν είναι «ένθερμοι ευρωπαϊστές» του είδους, τουλάχιστον εκείνου που έβαλλε στην Ελλάδα τις παρελθούσες δεκαετίες και που θεωρούσε ότι αρκούσε τα οικονομικά, κοινωνικά και εθνικά προβλήματα της χώρας να τεθούν στο «σωστό ευρωπαϊκό τους πλαίσιο» για να λυθούν ως διά μαγείας. Κατά συνέπεια θεωρούν ότι η είσοδος της χώρας στην ΕΟΚ το 1981 και στην ευρωζώνη το 2002 κάθε άλλο παρά ισοδυναμούσε με είσοδο στον Παράδεισο.

Τούτων όμως λεχθέντων, αισθάνονται επίσης την ανάγκη να τονίσουν αυτό που θεωρούν το πλέον ουσιώδες: στις παρούσες συνθήκες κάθε είδους αποκοπή ή απομάκρυνση της Ελλάδας από την ΕΕ θα είναι για τη χώρα μια μείζων ιστορική καταστροφή με ανυπολόγιστες συνέπειες. Για τον λόγο αυτόν, επειδή η εισαγωγή εθνικού νομίσματος ουσιαστικά θα αποτελεί την έναρξη μιας διαδικασίας αποκοπής της Ελλάδας από την Ευρώπη και δεδομένου ότι ο ελληνικός λαός δεν έχει εξουσιοδοτήσει κανέναν για κάτι τέτοιο, οι υπογράφωντες θεωρούν ότι η συζήτηση για επιστροφή στη δραχμή μπορεί ή οφείλει να έχει αποκλειστικά «ακαδημαϊκό» χαρακτήρα. Καθώς η ανάγκη για εισαγωγή εθνικού νομίσματος μπορεί να προέλθει μόνο ως αποτέλεσμα πλήρους πτώχευσης, κάθε ενέργεια υπονόμησης της ισορροπίας της ελ-

ληνικής οικονομίας, με έμμεσο σκοπό την εισαγωγή εθνικού μέσου πληρωμών, θα αποτελούσε πραξικόπημα σε βάρος της λαϊκής βούλησης. Για να εισαχθεί εθνικό νόμισμα θα πρέπει να υπάρχει σαφής και ρητή περίπτωση πλειοψηφική λαϊκή εντολή μετά από εκτεταμένο δημόσιο διάλογο στον οποίο θα έχουν εκτεθεί όλες οι απόψεις. Τέτοια εντολή δεν υπάρχει. Αντίθετα, υπάρχει η εξ αντιθέτου.

Στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής συζήτησης, λοιπόν, και επειδή το θέμα στη συγκεκριμένη του μορφή είναι εντελώς καινοφανές για την οικονομική θεωρία, προτείνουμε το εξής θεώρημα: «Αναγκαία προϋπόθεση για την έξοδο μιας εθνικής οικονομίας από μια νομισματική ένωση είναι να βρίσκονται όλα τα θεμελιώδη διαρθρωτικά μεγέθη της σε περιοχές ισορροπίας και να είναι απολύτως εμφανές πως το νόμισμα που θα εισαχθεί

θα δεχθεί αμέσως ανατιμητικές, όχι υποτιμητικές, πιέσεις» (ώστε οι οικονομικές αρχές για να τις αντιρροπήσουν να προσφύγουν σε επεκτατικές πολιτικές που θα προκαλέσουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης).

Στην περίπτωση εισαγωγής εθνικού νομίσματος κανείς δεν θα αποταμιεύει σε δραχμές και γι' αυτό δεν θα υπάρχει ισχυρό τραπεζικό σύστημα

Στην περίπτωση της χώρας μας το θεώρημα επαληθεύεται εξ αναδιαστολής. Σε μια οικονομία σε κρίση σαν την Ελλάδα δεν ενδείκνυται η εισαγωγή εθνικού νομίσματος καθότι θα αντιμετώπιζε δύο διαζευκτικές επιλογές, αμφότερες αδιέξοδες. Η πρώτη θα αφορούσε ένα σταθερό, «σκληρό» νέο νόμισμα με σκοπό την απόκτηση της εμπιστοσύνης του κοινού ώστε να επικρατήσουν συνθήκες νομισματικής σταθερότητας χωρίς πληθωριστικές πιέσεις και χωρίς υποτιμητικές ροπές στην εξωτερική του ισομίσια. Μια παρόμοια επιλογή όμως θα ήταν τελείως παράλογη διότι σε συνθήκες κρίσης, με ανεργία πάνω από 26%, ένα «σκληρό» νόμισμα, που σημαίνει υψηλά επιτόκια και περιορισμένη ρευστότητα, θα ήταν καταστροφικό. Θα μεγέθυνε όλα τα προβλήματα του ευρώ, χωρίς να προσφέρει κανένα από τα πλεονεκτήματά του.

Η δεύτερη επιλογή που προφανώς θα προκρινόταν – γιατί όσοι υποστηρίζουν τη «νέα δραχμή» δεν κρύβουν ότι στόχος τους είναι μέσω αυτής οι προσλήψεις στο Δημόσιο και οι αυξήσεις στις ΔΕΚΟ – αφορά ένα πληθωριστικό νόμισμα με ισχυρές υποτιμητικές τάσεις, το οποίο οι διαφημιστές του ισχυρίζονται ότι θα καταστήσει την οικονομία πιο ανταγωνιστική. Στην πραγματικότητα, όμως, το μόνο που η υποτίμηση κάνει πιο ανταγωνιστικό, δηλαδή πιο φτηνό, είναι η εργασία. Και κάνει πιο φτωχούς όσους την προσφέρουν. Κι όμως, οι οπαδοί της δραχμής καταγγέλλουν την ίδια στιγμή ότι η τιμή της εργασίας, οι μισθοί, έχουν ήδη μειωθεί πάρα πολύ μέσω της «εσωτερικής υποτίμησης» και δεν πρέπει να μειωθούν άλλο! Επιμένουν μάλιστα ότι η ανταγωνιστικότητα δεν είναι θέμα χαμηλού εργατικού κόστους αλλά «άλλων παραγόντων». Ξεχνούν, βεβαίως, πως αυτοί οι «άλλοι παράγοντες» της ανταγωνιστικότητας ή είναι πλήρως ασυσχέτιστοι με τη συναλλαγματική ισομίσια ή δυσχεραίνονται από ένα υποτιμημένο νόμισμα (π.χ., η αγορά και εισαγωγή τεχνολογίας και τεχνολογίας). Όπως και σε πολλά άλλα πράγματα, οι υποστηρικτές της δραχμής είναι και εδώ τελείως ανακόλουθοι. Η «εσωτερική υποτίμηση» ήταν πολύ μεγάλη, οπότε δεν χρειαζόμαστε άλλη, ούτε και νέο νόμισμα προς τούτο, ή δεν ήταν αρκετά μεγάλη για να αποκαταστήσει την ανταγωνιστικότητα, οπότε οι φωνασκίες τους είναι άκυρες!

Ούτως ή άλλως, πάντως, στην περίπτωση εισαγωγής εθνικού νομίσματος η πληθωριστική ψυχολογία θα είναι αναπόφευκτη ως συνέπεια των υποτιμητικών ροπών που θα εξασκούνται στο νέο νόμισμα λόγω της έλλειψης εμπιστοσύνης στην ελληνική οικονομία και στις οικονομικές αρχές. Αυτό σημαίνει ότι κανείς δεν θα αποταμιεύει σε δραχμές και γι' αυτό δεν θα

Παρά το γεγονός ότι η δραχμή θα είναι το τυπικά επίσημο νόμισμα, το ευρώ θα συνεχίσει να είναι το ουσιαστικό μέσο συναλλαγών

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ: ΑΠΕ-ΜΠΕ/ΟΡΕΣΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

υπάρχει ισχυρό τραπεζικό σύστημα. Κανείς δεν θα αποτιμά ένα περιουσιακό του αγαθό σε δραχμές και ούτε θα προχωρεί σε πωλήσεις σε δραχμές. Όπως και σε άλλες εποχές νομισματικής αστάθειας (π.χ., 1944-1953: αγγλική λίρα), ο οικονομικός λογισμός δεν θα λειτουργεί επί τη βάσει του τυπικού νομίσματος, δηλαδή της δραχμής, αλλά επί τη βάσει του ισχυρού νομίσματος, δηλαδή του ευρώ. Κάτι που διευκολύνεται και από το γεγονός ότι η ελληνική οικονομία είναι ήδη εξ ολοκλήρου αποτιμημένη σε ευρώ. Συνεπώς, όπως σε όλα τα προβληματικά συναλλαγματικά συστήματα, δηλαδή στα συστήματα που πάσχουν από υπερπληθωρισμό διότι οι αρχές προσπαθούν τυπώνοντας αφειδώς χρήμα να προσφέρουν εισοδήματα που δεν αντιστοιχούν στις παραγωγικές δυνατότητες της οικονομίας, έτσι και στο ελληνικό συναλλαγματικό σύστημα, παρά το ότι η δραχμή θα είναι το τυπικά επίσημο νόμισμα, το ευρώ θα συνεχίσει να είναι το ουσιαστικό μέσο συναλλαγών και οικονομικού λογισμού. Σε μια τέτοια νόθα κατάσταση είναι φυσικό πως δεν θα υπάρχει τραπεζική πίστη, η παραγωγική δραστηριότητα θα τείνει να μηδενισθεί και η οικονομία θα κατακυλήσει σε καταστροφικά χαμηλά επίπεδα. Τελική κατάληξη, ενδεχομένως, θα είναι η εκ νέου εισαγωγή του ευρώ ως νομίσματος της χώρας, έστω και χωρίς πλέον συμμετοχή στην ευρωζώνη. Έτσι η Ελλάδα θα έχει και πάλι ως νόμισμα της το ευρώ, όπως το έχει και το Μαυροβούνιο, ή όπως έχει πλέον η Ζιμπάμπουε το δολάριο.

Οι κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της λογικής και της πρόοδου οφείλουν να αποτρέψουν την εκκίνηση μιας παρόμοιας πορείας της χώρας προς την καταστροφή.

Ο κ. Κωνσταντίνος Γάτσιος είναι πρύτανης στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και ο κ. Δημήτρης Α. Ιωάννου είναι οικονομολόγος.